

Vastaus kirjalliseen kysymykseen elintarvikkeiden tarkastuspisteestä Sallan raja-asemalle

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kaisa Juuson /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 226/2021 vp:

Aikooko hallitus rakennuttaa elintarvikkeiden tarkastuspisteen Sallan kansainvälisen rajanylityspaikan Suomen puoleiselle raja-asemalle tai

aikooko hallitus osallistua tarkastuspisteen rakentamis- tai vuokratukustannuksiin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Uutinen Venäjän Tullin suunnitelmasta koskien elintarvike- ja eläintarkastustilojen rakentamista Sallan kansainvälisen rajanylityspaikan Venäjän puoleiselle raja-asemalle on erittäin tervetullut. Tämä lisää mahdollisuuksia viedä suomalaisia korkealuokkaisia elintarvikkeita Venäjälle myös Sallan kautta. Uuden vientireitin avautuminen suomalaisille tuotteille ei kuitenkaan luo tarvetta vastaavien rajatarkastustilojen rakentamiselle Sallaan Suomen puolelle rajaa. Euroopan unionin ja Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan eläin- ja kasvipäristötuotteiden vienti on sallittua minkä tahansa rajanylityspaikan kautta eikä näille rajanylityspaikoille ole mitään erityisvaatimuksia. Elävien eläinten vientiin tarkoitettujen rajanylityspaikkojen tulee niillä suoritettavien eläinten kuljetuskuntoisuustarkastusten vuoksi olla Ruokaviraston poistumispaikoiksi nimeämiä paikkoja, mutta tätäkään tarkoitusta varten ei Suomen puoleiselle rajanylityspaikalle tarvita erityisiä tarkastustiloja. Venäjän viranomaiset eivät myöskään ole esittäneet edellytyksenä Sallan Venäjän puoleiselle raja-asemalle suunniteltujen tarkastustilojen toteutumiselle vastavuoroisesti Venäjältä tapahtuvan tuonnin mahdollistavan rajatarkastusaseman rakentamista Suomen puolelle.

Eläinten ja eräiden riskituotteiden tuonti Euroopan unionin alueelle on sallittua vain sellaisten rajanylityspaikkojen kautta, joiden yhteydessä sijaitsee kyseisten lähetysten tarkastukseen hyväksytty rajatarkastusasema. Näille rajatarkastusasemille on unionin lainsäädännössä asetettu tiukoja vaatimuksia. Rajatarkastusasemalla tarkastettavia riskilähettyksiä ovat eläin- tai kasvitaukeja taikka elintarviketurvallisuutta uhkaavia riskejä aiheuttavat eläimet, kasvit, elintarvikkeet, rehut, kasvituotteet ja eläinperäiset sivutuotteet. Suomella on tällä hetkellä vain yksi Venäjän vastaisella rajalla sijaitseva rajatarkastusasema, Vaalimaan rajatarkastusasema, jonka kautta maitse tulevat riskilähettykset saapuvat Suomeen. Muut elintarvikkeiden tarkastukseen hyväksytyt rajatarkastusasemat sijaitsevat Helsingin Vuosaaren satamassa ja Helsinki-Vantaan lentokentällä, jotka ovat merkittäviä kansainvälisen rahtiliikenteen saapumispaikkoja. Näiden lisäksi Suomessa on satamissa ja Venäjän vastaisella rajalla useita kasvinterveystarkastuksia varten hyväksytyjä rajatarkastusasemia, joiden kautta tuodaan lähinnä puu- ja sahatavaraa. Näiden rajatarkastusasemien rakenteelliset vaatimukset ovat vähäisiä.

Eläinten ja riskituotteiden tuonti Venäjältä Suomeen on puu- ja sahatavaraa lukuun ottamatta varsin vähäistä. Vuonna 2020 Vaalimaan rajatarkastusaseman kautta tuotiin mm. viljaa, marjoja ja poronlihaa. Lähetysten kuljetusreitit ovat vakiintuneita eikä ole todennäköistä, että tästä tuontivirrasta merkittävä osa siirtyisi tuotavaksi Sallan kautta. Tällä hetkellä ei myöskään ole näkyvissä sellaista muutosta, joka lisäisi olennaisesti tuonnin volyymeja. Euroopan Unionin lainsäädännön muuttuessa on kuitenkin mahdollista, että rajatarkastusasemalla suoritettavan tuontivalvonnan piiriin siirtyy uusia riskituoteryhmiä. Tällaisia voisivat olla esim. pakastetut puolukat ja karpalot, joiden tuonti unionin alueelle on toistaiseksi sallittua ilman rajatarkastusasemalla tehtävää tarkastusta.

Ajatus rajatarkastustilojen rakentamisesta Sallan raja-asemalle on noussut esiin aikaisemminkin. Suunnitelmat ovat rauenneet rahoituksen puutteeseen, sillä rajatarkastustilojen rakentaminen on kallista niitä koskevien tiukkojen vaatimusten vuoksi. Vaatimukset perustuvat suoraan sovellettavaan EU-lainsäädäntöön ilman mahdollisuutta kansallisesti päätettäviin helpotuksiin. Valtion rakennuttaessa tai osallistuessa rajatarkastusasematilojen rakentamis- tai vuokrakustannuksiin on nämä kustannukset valtion maksuperustelain (150/1992) mukaan perittävä palvelun käyttäjiltä. Sallan rajatarkastusaseman kustannuksia olisi sen vähäiseksi jäävän käytön vuoksi mahdotonta kattaa kyseisen rajatarkastusaseman käyttäjien toimesta. Tämä tarkoittaisi muidenkin rajatarkastusasemien kautta tuovilta toimijoilta perittävien rajatarkastusmaksujen tuntuvia korotuksia, mitä Hallitus pitää tuojien kannalta kohtuuttomana.

Tämän hetkisten tuontimäärien valossa ei Sallan rajatarkastusaseman rakentamisen voida katsoa olevan kustannustehokasta tai tuojien yhteisen edun mukaista. Hallitus ei siten ole rakennuttamassa tai osallistumassa kyseisten tarkastustilojen rakentamis- tai vuokrakustannuksiin. Asiaan voidaan palata myöhemmin, mikäli Venäjän tuonnin tilanne muuttuu.

Helsingissä 3.5.2021

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä